

Галина ТОПОЛЬНИЦЬКА

старший викладач кафедри психології,
педагогіки та соціально-економічних
дисциплін Національної академії
Державної прикордонної служби
України імені Богдана Хмельницького
(м. Хмельницький, Україна),
кандидат психологічних наук, доцент

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ
У КУРСАНТІВ-ПРИКОРДОННИКІВ**

Враховуючи суспільно-політичну обстановку в державі, на сьогоднішній день є актуальним створення системної та цілеспрямованої діяльності освітніх закладів щодо формування у молодого покоління ціннісного ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації.

На долю сучасного молодого покоління випала історична місія – відстоювання незалежності, демократичних прав і свобод, збройний захист кордонів незалежної України, яка має посісти гідне місце серед цивілізованих держав світу. У зв'язку з цим нині значною мірою зросла відповідальність науково-педагогічного складу Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького за рівень героїко-патріотичного виховання курсантів, студентів, слухачів.

Розвиток Державної прикордонної служби України, ускладнення ситуації, що склалась на Сході України визначають усе більш високі вимоги до професійної діяльності офіцерів-прикордонників. Однією з проблем успішного виконання ними своїх службових обов'язків є формування у курсантів-прикордонників високої культури міжособистісних взаємовідносин. Звідси і виникає нагальність потреби у всебічному вивченні та впровадженні основ організації морально-психологічного забезпечення у державній системі військової освіти.

Державна прикордонна служба України є правоохоронним органом спеціального призначення. Якість виконання службових обов'язків та результати діяльності офіцерів-прикордонників безпосередньо позначаються на національній безпеці держави, українського суспільства, забезпечення законних інтересів громадян, що перетинають державний кордон. Справжня моральна культура прикордонника ґрунтується на глибокій ідейній переконаності, любові до Батьківщини, службовому обов'язку, громадській відповідальності та морально-етичних знаннях.

Національно-патріотичне виховання сучасної української молоді – це комплексна системна і цілеспрямована діяльність органів державної влади,

громадських організацій, сім'ї, освітніх закладів, інших соціальних інститутів щодо формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини.

Одним із найважливіших завдань теорії і практики в Національній академії Державної прикордонної служби України ім. Б.Хмельницького є патріотичне виховання. Важливим чинником у національно-патріотичному вихованні є формування патріотичної самосвідомості, яка проявляється у ставленні особистості до своєї нації, зацікавленні і повазі до історії українського народу, його традицій та звичаїв, шанобливому ставленні до національної спадщини народу, прагненні примножити його славу історію та традиції [1].

Системоутворюючі поняття “нація”, “національна культура”, “національна духовність”, “національна ідея” багато в чому визначають сутність, зміст завдання, мету, форми і методи навчання та виховання [3].

Одним із важливих шляхів реалізації концепції національно-патріотичного виховання курсантів-прикордонників є формування в них науково-теоретичних і методичних засад:

- здійснення заходів щодо розширення фактографічної бази історичних подій, публікація розсекречених архівних документів, видання історичної науково-популярної літератури, довідкових матеріалів про здобутки України за роки незалежності, книг національно-патріотичної спрямованості;

- збагачення естетичного досвіду шляхом продовження національно-культурних традицій регіону, міста, відомства;

- розроблення та впровадження програм національно-патріотичного виховання молоді в закладах освіти;

- проведення наукових конференцій, семінарів з проблем національно-патріотичного виховання молоді;

- систематичне відвідування пам'яток історії та фортифікаційної архітектури України;

- підвищення професійної кваліфікації науково-педагогічних кадрів.

Творчо відроджуючи вітчизняні виховні традиції, викладачі повинні успішно використовувати ідеї, принципи, засоби козацької педагогіки з метою поліпшення героїко-патріотичного виховання, формування високої шляхетності, політичної культури, сили волі і сили духу, відчуття володаря становища, усвідомлення прав і обов'язків перед Батьківщиною, відповідальності перед рідним народом [2]. Традиції українського козацтва пробуджуватимуть любов до героїчного, переконуватимуть у тому, що за будь-яких історичних часів в житті завжди є місце для подвигів, вірного служіння українському народу.

Важливе місце у змісті патріотичного виховання посідає формування культури міжетнічного та міжнаціонального спілкування. Високий рівень культури міжетнічних і міжнаціональних відносин передбачає рівність і співробітництво всіх народів, їх гармонію, орієнтує людину і суспільство на злагоду, взаємодію, взаємодопомогу, партнерство, діалог та толерантність [4].

Одними із найважливіших завдань формування національної самосвідомості курсантів-прикордонників є: сприяння розвитку політичної культури, почуття патріотизму, етнонаціональної свідомості, застосовування історичних знань для аналізу процесів і явищ життя суспільства, знання досвіду уроків минулого та використання історичних надбань у практичній діяльності майбутнього офіцера-прикордонника.

1. Васянович Г. П. Мета, завдання та принципи патріотичного виховання студентської молоді. Вибрані твори: збірник наукових праць в 5-ти т. Львів: Сполом, 2010. С. 424–431.

2. Головінський І. Національна свідомість як рушійна сила державотворення. Психологічна інтерпретація. К., 2004. – 234 с.

3. Гонський В. Патріотизм як основа сучасного виховання та ідеології держави. *Рідна школа*. 2001. № 2. 148 с.

4. Калакура Я. Історична пам'ять як чинник самоідентифікації українців. *Українознавство*. 2004. Ч.3–4. С. 206–210.

Анатолій ЧЕРНЕНКО

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна),
кандидат юридичних наук, доцент

ВИКОРИСТАННЯ ГІПНОЗУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ВЕРБАЛЬНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ У КОНТЕКСТІ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ОСОБИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Протягом багатьох років серед вчених та практиків триває дискусія про можливість застосування гіпнозу під час проведення вербальних слідчих (розшукових) дій (далі – слідчих дій) у кримінальному процесі. Причому у цій дискусії з'явилося не дві, а три сторони, що само по собі є нетрадиційним, як і сам гіпноз. Пояснимо. Є сторона, яка відстоює думку про можливість проведення слідчих дій з використанням гіпнозу, це перша сторона. Друга сторона висловлює думку про повну заборону використання гіпнозу у слідчих діях. Третя сторона відстоює думку про можливість використання гіпнозу, але не під час проведення слідчих дій, а у ході оперативно-розшукових заходів і у випадках, коли будуть використані всі традиційні методи розслідування і останні були нерезультативними. Також варто зазначити, що всі сторони у своїх доводах є доволі переконливими. Важливою обставиною при вирішенні названої проблеми є те, що вона суттєво впливає на права учасників кримінального провадження. Саме такі обставини та не вирішення цієї важливої для кримінального процесу проблеми на протязі тривалого часу й обумовлюють актуальність обраної